

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΖΩΗΣ

Η απουσία της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης έγινε ιδιαίτερα αισθητή στον Ελλαδικό χώρο κυρίως κατά την διάρκεια της Επανάστασης . Οι Έλληνες και από τις πρώτες κίβλας μέρες του αγώνα είχαν αντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες . Τραυματισμούς , νοσούντες από επιδημίες , σφαγές και θανάτους καθώς και οι συνθήκες ήταν τόσο οδυνηρές που όσοι μάχονταν για την πατρίδα έπιναν νερό από δεξαμενές που ήταν γεμάτες πτώματα . Η συμβίωση υπό άθλιες συνθήκες χωρίς μηχανισμούς απομάκρυνσης των απορριμμάτων , με ελλείψεις στις υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης , οδηγούσε συχνά σε εκδήλωση σοβαρών επιδημιών .

Αλληλογραφία με τους ήρωες του 1821

Ένας παιδί σήμερα γράφει γράμμα στον γιό του Κολοκοτρώνη

Αρτέμιδα 25 Μαρτίου 2021

Αγαπητέ Πάνο,

Με μεγάλη συγκίνηση αλλά και δέος σου γράφω αυτό το γράμμα 200 χρόνια μετά, θέλοντας να ευχαριστήσω εσένα αλλά και την οικογένεια σου για την ελευθερία που προσφέρατε σε μένα και στη χώρα μας. Μας από τον αβάσταγο ζυγό των Τούρκων!

Θα σου φανούν όσα θα σου περιγράψω περίεργα μιας και είσαι ακόμα μικρός, αλλά τα έργα σου και η συνεισφορά σου ήταν μεγάλη! Σου ανοίγω ένα παράθυρο από το μέλλον...

Η νίκη στο Βαλτέτσι (13 Μαΐου 1821), η άλωση της Τριπολιτσάς (23 Σεπτεμβρίου 1821), η καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη στα Δερβενάκια (26 Ιουλίου 1822) είναι οι λαμπρές σελίδες στην ιστορία μας που μας κάνουν περήφανους.

Όλες χάρη στην ευφυΐα και την τόλμη του στρατηγικού νου του πατέρα σου. Οι επιτυχίες αυτές τον ανέδειξαν σε αρχιστράτηγο της Πελοποννήσου.

Ο πατέρας σου Θεόδωρος αλλά και πολλοί άλλοι σπουδαίοι πολεμιστές και πολεμίστριες, όπως η Μπουμπουλίνα, της οποίας την κόρη και θα παντρευτείς, συνέβαλλαν στην απελευθέρωση μας από τους Τούρκους.

Σου γράφω λίγα απ' όσα μαθαίνουμε στο σχολείο:

Η επανάσταση ξεκίνησε από την Πελοπόννησο το 1821, με σπουδαίες στρατιωτικές επιχειρήσεις και στρατηγό τον πατέρα σου.

Η Ελλάδα απέκτησε την ανεξαρτησία της από την Οθωμανική Αυτοκρατορία με Πρωτόκολλο το οποίο υπογράφηκε στο Λονδίνο στις 22 Ιανουαρίου 1830 μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας, Γαλλίας και Ρωσίας. Το Άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου αναφέρει ότι «Η Ελλάδα θα αποτελέσει ανεξάρτητο Κράτος και θα απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα, πολιτικά, διοικητικά και εμπορικά, τα οποία συνδέονται με πλήρη ανεξαρτησία.»

Η ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΑΤΩΝΙΖΟΜΕΝΩΝ

Η διατροφή των αγωνιζομένων Ελλήνων περιλάμβανε κυρίως ψωμί , παξιμάδια , βρασμένο καλαμπόκι και σπανιότερα κρέας και ψάρια . Περιλάμβανε επίσης κρασί και ρακί ενώ το λάδι φαίνεται ότι ήταν το μόνο προϊόν διατροφής που υπήρχε σε επάρκεια καθ' όλη την διάρκεια του αγώνα. Επίσης έφτασαν και στο σημείο να καταναλώσουν όλα τα κατοικίδια ζώα που υπήρχαν όπως αλόγα , μουλάρια , γαϊδούρια , σκύλους , γάτες και χρησιμοποιούσαν τα δέρματα τους για τον κορεσμό της πείνας. Η ακατάλληλη διατροφή προκαλούσε δυσεντερία , που εξαντλούσε ακόμη περισσότερο τους αποδυναμωμένους οργανισμούς των αγωνιστών του 1821.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Η φροντίδα των τραυμάτων περιλάμβανε καθαρισμό της εξωτερικής τους επιφάνειας με ρακί και εισαγωγή στο εσωτερικό τους αλοιφής παρασκευασμένης από λεύκωμα αυγού αναμεμιγμένου με κοινό λάδι και ρακί . Σε ορισμένες περιπτώσεις απολύμαναν την πληγή με καυτό λίπος

Σου στέλνω μία φωτογραφία του πατέρα σου που χρησιμοποιούμε στις μέρες μας, τις αντίστοιχες δικές σας ζωγραφιές, ελπίζω να ανταποκρίνεται στην αλήθεια.

Θα σου γράψω όμως και δυο λόγια για την κατάσταση στην πατρίδα μας σήμερα.

Δυστυχώς, τα προβλήματα μας με τους «γείτονες» μας δεν έχουν τελειωμό!

Βασικό αγκάθι στις σχέσεις μας είναι το «Κυπριακό», θέμα που ξεκίνησε επί Τουρκοκρατίας κι έφτασε μέχρι στο Πραξικόπημα και Τουρκική εισβολή το 1974!

Το Κυπριακό πρόβλημα είναι και το βασικό εμπόδιο στην ένταξη της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όσον αφορά τις σημερινές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, ο νέος «Σουλτάνος» Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν αποσκοπεί στην εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου για τις πλουτοπαραγωγικές πηγές του.

Προσπαθεί να επεκτείνει τα χωρικά του ύδατα, θέλει να αποστρατικοποιήσει τα νησιά μας Ικαρία, Πάτμο, Σαμοθράκη, Λήμνο, Χίο και Σάμο που θα του δίνει τη δυνατότητα να εισβάλλει, όποτε θελήσει.

Προκαλεί συνεχώς εντάσεις στέλνοντας το ερευνητικό του πλοίο, Oruc Reis να πλέει παράνομα εντός της ελληνικής υφαλοκρηπίδας με απώτερο σκοπό να προκαλέσει θερμό επεισόδιο.

Επίσης, προσπαθεί να μας προκαλέσει χρησιμοποιώντας τη θρησκεία μας!

Μετατρέπει τις εκκλησίες μας που βρίσκονται στην Τουρκία σε τζαμιά! Αυτό που με στεναχώρησε ιδιαίτερα ήταν η μετατροπή του Εθνικού μας Μνημείου, που βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη, της «Αγία Σοφιάς» σε τζαμί! Θεωρώ τον εαυτό μου ιδιαίτερα τυχερό που ήμουν από τους τελευταίους Έλληνες που πρόλαβαν να την επισκεφτούν, πριν την «βεβηλώσουν» κατά αυτόν τον τρόπο οι Τούρκοι.

Τελικά, ξέρεις τι σκέφτομαι; Οι παροιμίες δεν είναι καθόλου τυχαίες. Και μία λέει:

“Ο κακός χρόνος περνάει, ο κακός γείτονας δεν περνάει.”

Με αγάπη και σεβασμό

Ένας φίλος από το μέλλον

Ο Δημήτρης

Όσον αφορά την επίδεση του τραύματος , ήταν ανεξάρτητα του βαθμού της σοβαρότητάς του . Το έδεναν με ταινίες υφάσματος και μικρά καλάμια ή νάρθηκες κατασκευασμένους από ξύλο . Επίσης τα φάρμακα τα οποία χρησιμοποιούσαν οι επιστήμονες γιατροί την τότε εποχή ήταν κυρίως αλόη ,κάρδαμο , σαμπουκό , πιπερόριζα κ.α

Οι συνθήκες διαβίωσης στο πολιορκημένο Μεσολόγγι

«Ερευνώντας με τη σειρά όλα τα σπίτια, βρήκαμε αρκετές ποσότητες αλεύρι. Αυτό μοιράστηκε μ' ένα φλιτζάνι ως μέτρο. Εμοίρασαν κι από ένα φλιτζάνι κουκιά. Αρχισαν λοιπόν να σμίγουν αυτό το λίγο κουκί και αλεύρι στον τέντζερη και να βάνουν μέσα και καβούρια... Ένας γιατρός εμαγειρεύσε το σκύλο του με λάδι, από το οποίο είχαμε αρκετό και επαινούσε το φαγί του ότι ήταν το πιο νόστιμο. Οι στρατιώτες τότε πια άρπαζαν οποιονδήποτε σκύλο ή γάτα έβρισκαν στο δρόμο. Όμως, από τις 15 του Μάη αρχίσαμε τις πικραλήθρες, χορτάρι της θάλασσας

Το βράζαμε πέντε φορές ως ότου έβγαινε η πικράδα και το τρώγαμε με ξίδι και λάδι σαν πατάτα αλλά και με ζουμί από καβούρια.

Επιδοθήκαμε και στους ποντικούς και ήταν τυχερός αυτός που μπορούσε να πιάσει έναν. Βατράχια, δυστυχώς δεν βρήκαμε. Από την έλλειψη τροφής αύξαιναν οι αρρώστιες: πονόστομος και αρθρίτιδα».

Νικολάου Κασομούλη,
Ενθυμήματα Στρατιωτικά,
εισαγωγή-σημειώσεις Γιάννης Βλαχογιάννης, τόμ. 2, Αθήνα 1998, σσ. 241-243.

Ένα παιδί γράφει μέσα από το πολιορκημένο Μεσολόγγι

Μάρτιος 1826

Γειά σου φίλε μου ,

Σου γράφω μέσα από το πολιορκημένο Μεσολόγγι.

Οι συνθήκες είναι δύσκολες και γίνονται όλο και χειρότερες. Δεν ξέρω πόσο θα αντέξουμε!

Η πείνα έχει εξουθενώσει όλους τους μεγάλους αγωνιστές μας. Δεν παραπονιούνται όμως. Το μόνο που τους νοιάζει είναι ότι δεν έχουν βόλια να πολεμήσουν τον Ιμπραήμ.

Κανείς γύρω μου δεν βρίσκει τρόπους επιβίωσης και μέσα σε αυτούς είμαι και εγώ . Φαγητό δύσκολα βρίσκουμε και πολύς κόσμος αρρωσταίνει βαριά.

Δεν βρίσκουμε ούτε νερό και το μόνο που μας μένει να κάνουμε είναι να σφάζουμε κατοικίδια και τρωκτικά. Αρρωσταίνουμε όλοι και είμαστε εξαντλημένοι. Όμως έχουμε δύναμη και πείσμα και θα τα καταφέρουμε. Δεν θα παραδοθούμε στον Ιμπραήμ. Την πόλη μας δεν θα την παραδώσουμε σε κανέναν! Το Μεσολόγγι θα μείνει ελεύθερο και ας είναι πολιορκημένο!

Σε φιλώ και περιμένω νέα σου,

Η φίλη σου Πολυξένη

